

VALMIERAS NOVADA PAŠVALDĪBA
VALMIERAS PĀRGAUJAS VALSTS ĢIMNĀZIJA

Nodokļu maksātāja reģistrācijas kods 90000043403, juridiskā adrese: Lāčplēša iela 2, Valmiera, Valmieras novads, LV-4201
Izglītības iestādes reģistrācijas Nr.2519903334, iestādes adrese: Zvaigžņu iela 4, Valmiera, Valmieras novads, LV-4201
Tālrunis 27770812, e-pasts: vpvg@vamimiera.edu.lv, www.vpvg.edu.lv

INFORMĀCIJAS SISTĒMU UN DATORTEHNIKAS IZMANTOŠANAS KĀRTĪBA

30.12.2025.

Izstrādāta saskaņā ar Nacionālās kiberdrošības likumu, Fizisko personu datu apstrādes likumu, Ministru kabineta 25.06.2025. noteikumiem Nr. 397 "Minimālās kiberdrošības prasības", Valmieras novada pašvaldības kiberdrošības politiku, Valmieras novada pašvaldības informācijas sistēmu un tehnisko resursu lietošanas noteikumiem.

Dokumenta mērķis - noteikt kārtību, kādā Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijā (turpmāk - Skola) tiek droši, tiesiski un atbildīgi izmantotas informācijas sistēmas, tehniskie līdzekļi un mākslīgā intelekta risinājumi. Nodrošināt informācijas drošību, personas datu aizsardzību, kiberdrošības risku mazināšanu un skaidru lietotāju atbildību mācību un darba procesā.

1. Vispārīgie jautājumi

- 1.1. Informācijas sistēmu un datortehnikas izmantošanas kārtība (turpmāk – Kārtība) nosaka prasības, kādā Skola nodrošina informācijas sistēmu (IS), informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) un datortehnikas drošu, tiesisku un atbildīgu izmantošanu.
- 1.2. Kārtība ir saistoša visiem Skolas darbiniekiem, izglītojamajiem (turpmāk – skolēniem) un citām personām, kurām piešķirtas tiesības izmantot Skolas informācijas sistēmas vai tehniskos resursus.

2. Lietotie termini

- 2.1. Informācijas sistēma (IS) – organizēta digitāla sistēma informācijas apstrādei, glabāšanai vai pārsūtīšanai, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.
- 2.2. Tehniskie līdzekļi – Skolai piederoša vai Skolas lietošanā nodota datortehnika, mobilās ierīces, tīkla iekārtas, serveri, datu nesēji, perifērijas ierīces un ar tām saistītā infrastruktūra (termins lietots saskaņā ar Tehnisko līdzekļu izmantošanas kārtību).
- 2.3. IKT resursi – informācijas sistēmu un tehnisko līdzekļu kopums.

- 2.4. Lietotājs – Skolas darbinieks, skolēns vai cita persona, kurai piešķirtas tiesības izmantot Skolas informācijas sistēmas vai tehniskos līdzekļus.
- 2.5. Sensitīva informācija – personas dati, ierobežotas pieejamības informācija vai iekšējie dokumenti.

3. Lomas, pienākumi un atbildība

- 3.1. Skolas direktors un IT atbildīgā persona (informācijas tehnoloģiju administrators vai atbildīgais direktora vietnieks) nodrošina ieviešanu un uzraudzību, kā arī nepieciešamo organizatorisko un tehnisko resursu pieejamību informācijas drošības un kibernetikas drošības prasību izpildei.
- 3.2. IT atbildīgā persona – administrē Skolas informācijas sistēmas un tehniskos resursus; – nodrošina lietotāju kontu izveidi, grozīšanu un anulēšanu; – organizē datu rezerves kopēšanu un atjaunošanu; – uzrauga drošības atjauninājumu ieviešanu; – koordinē kibernetikas drošības incidentu novēršanu.
- 3.3. Skolas darbinieki, skolēni un citas lietotāja tiesības ieguvušās personas:
 - 3.3.1. izmanto informācijas sistēmas un datortehniku tikai mācību vai darba pienākumu izpildei;
 - 3.3.2. ievēro informācijas drošības, kibernetikas drošības un personas datu aizsardzības prasības;
 - 3.3.3. nekavējoties informē IT atbildīgo personu par drošības incidentiem, aizdomīgiem notikumiem vai tehniskiem traucējumiem.

4. Piekļuves tiesību piešķiršana

- 4.1. Uzsākot mācības vai darba attiecības piekļuves tiesības tiek piešķirtas pēc principa “tikai nepieciešamā piekļuve”.
- 4.2. Lietotāja konts/-i tiek izveidots/-i uz darba vai mācību attiecību laiku.
- 4.3. Beidzoties darba vai mācību attiecībām, piekļuves tiesības tiek nekavējoties anulētas.

5. Paroļu un autentifikācijas prasības

- 5.1. Paroles minimālais garums – 12 simboli.
- 5.2. Parole satur lielos un mazos burtus, ciparus un speciālos simbolus.
- 5.3. Paroles maiņas periods – ne retāk kā reizi 90 dienās.
- 5.4. Aizliegts izpaust paroles trešajām personām.

6. Informācijas sistēmu un datortehnikas lietošana

- 6.1. Aizliegta patvaļīga programmatūras uzstādīšana.
- 6.2. Aizliegta neatļauta konfigurācijas maiņa.
- 6.3. Darba dati glabājami tikai Skolas apstiprinātajās datu glabātuvēs – lietotājam piešķirtajā Skolas Google kontā vai Skolas datortehnikā.
- 6.4. Privāto datu nesēju izmantošana – tikai ar IT atbildīgās personas saskaņojumu.

7. Koplietošanas datoru izmantošana mācību kabinetos

- 7.1. Skolā pieejamie koplietošanas datori (t. sk. Chromebook, Windows darbstacijas un citas mācību procesā izmantotās ierīces) paredzēti tikai izglītības procesa nodrošināšanai.
- 7.2. Koplietošanas datori drīkst tikt izmantoti tikai:
 - 7.2.1. mērķtiecīgai mācību satura apguvei;
 - 7.2.2. attālinātā mācību procesa nodrošināšanai;
 - 7.2.3. valsts pārbaudes darbu un olimpiāžu darbu veikšanai tiešsaistē;
 - 7.2.4. centralizēto eksāmenu norises nodrošināšanai.
- 7.3. Koplietošanas datoru izmantošana mācību kabinetos notiek pedagoga uzraudzībā, un pedagogs ir atbildīgs par:
 - 7.3.1. datoru izmantošanas atbilstību mācību mērķiem;
 - 7.3.2. skolēnu iepazīstināšanu ar lietošanas noteikumiem;
 - 7.3.3. darba procesa uzraudzību nodarbības laikā;
 - 7.3.4. datoru novietošanu to sākotnējā vietā, pievienojot lādēšanas vadu.
- 7.4. Pedagoģs iepriekš piesakās koplietošanas datoru izmantošanai Skolas noteiktajā koplietošanas dokumentā E-klasē.
- 7.5. Skolēniem, izmantojot koplietošanas datorus, ir pienākums:
 - 7.5.1. izmantot datorus tikai mācību nolūkiem;
 - 7.5.2. saudzīgi rīkoties ar tehniskajiem līdzekļiem;
 - 7.5.3. nekavējoties ziņot pedagogam par bojājumiem vai traucējumiem;
 - 7.5.4. beidzot darbu, izrakstīties no lietotāja konta vai izslēgt datoru.
- 7.6. Skolēniem ir aizliegts:
 - 7.6.1. patvaļīgi mainīt datora iestatījumus vai konfigurāciju;
 - 7.6.2. uzstādīt vai dzēst programmatūru;
 - 7.6.3. glabāt datoros ar mācību procesu nesaistītu informāciju;
 - 7.6.4. jebkāda veidā apdraudēt datortehnikas, datortīkla vai informācijas drošību.
- 7.7. Skolēni ar noteikumu ievērošanu tiek iepazīstināti datorikas, dizaina un tehnoloģiju vai programmēšanas mācību stundās. Par noteikumu ievērošanu mācību procesa laikā skolēniem regulāri atgādina mācību priekšmetu skolotāji. (1.pielikums)
- 7.8. Par koplietošanas datoru lietošanas noteikumu pārkāpumiem skolēnam var tikt piemēroti Skolas iekšējās kārtības noteikumos paredzētie sodi. Tīšas datortehnikas bojāšanas gadījumā skolēns atbild normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

8. Interneta un e-pasta lietošana

- 8.1. Darba saziņai izmanto tikai Skolas piešķirto e-pastu un skolavadiības sistēmas E-klase pastu.
- 8.2. Aizliegts atvērt aizdomīgus pielikumus vai saites.

8.3. Interneta lietošanā jāievēro ētikas un normatīvo aktu prasības.

9. Kiberdrošības incidenti

9.1. Par incidentu uzskatāma jebkura darbība vai notikums, kas apdraud IS drošību.

9.2. Par incidentu nekavējoties jāziņo IT atbildīgajai personai.

10. Mākslīgā intelekta risinājumu izmantošana

10.1. Mākslīgā intelekta (MI) risinājumu izmantošana Skolā ir pieļaujama tikai mācību procesa vai darba pienākumu ietvaros.

10.2. MI izmantošanai jābūt tiesiskai, pārredzamai un atbildīgai, ievērojot personas datu aizsardzības, akadēmiskā godīguma un autortiesību principus.

10.3. MI risinājumos aizliegts ievadīt:

10.3.1. personas datus;

10.3.2. ierobežotas pieejamības vai iekšējos Skolas dokumentus;

10.3.3. informāciju par Skolas informācijas sistēmām, tehnisko līdzekļu konfigurāciju vai piekļuves datiem.

10.4. MI izmantošana pedagogiem (2.pielikums):

10.4.1. MI risinājumus atļauts izmantot mācību materiālu sagatavošanai, ideju ģenerēšanai, valodas un struktūras uzlabošanai;

10.4.2. MI drīkst izmantot kā atbalsta rīku, bet tas nedrīkst aizstāt pedagoga profesionālo spriedumu, vērtēšanu vai lēmumu pieņemšanu;

10.4.3. pedagogs ir atbildīgs par MI ģenerētā satura atbilstību mācību mērķiem, normatīvajiem aktiem un skolēnu interesēm.

10.5. MI izmantošana skolēniem (3.pielikums):

10.5.1. MI risinājumus atļauts izmantot mācību procesa ietvaros tikai pedagoga noteiktajos gadījumos;

10.5.2. MI izmantošana nedrīkst pārkāpt akadēmiskā godīguma principus vai aizstāt skolēna patstāvīgu darbu;

10.6. MI ģenerēts saturs pirms izmantošanas vai publicēšanas ir kritiski jāizvērtē, un par tā izmantošanu atbild lietotājs.

10.7. Aizliegta MI risinājumu izmantošana automatizētai lēmumu pieņemšanai jautājumos, kas ietekmē skolēnu tiesības, pienākumus vai vērtējumu.

11. Noslēguma jautājumi

11.1. Ja Kārtības pārkāpuma rezultātā radīts būtisks kaitējums Skolai, informācijas drošībai vai personas datu aizsardzībai, var tikt piemērota normatīvajos aktos paredzētā atbildība.

11.2. Šī Kārtība piemērojama kopā ar “Valmieras novada pašvaldības kiberdrošības politiku” un “Valmieras novada pašvaldības informācijas sistēmu un tehnisko resursu lietošanas noteikumiem”.

- 11.3. Kārtība ir saistoša visiem Skolas darbiniekiem un ir publicēta Skolas tīmekļvietnē.
- 11.4. Atzīt par spēku zaudējušu Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzijas 2019. gada 1. novembra "Informācijas sistēmu un datortehnikas izmantošanas kārtību".

Direktore

Ilva Lakuča

Koplietošanas datoru lietošanas detalizētās prasības skolēniem

1. Koplietošanas datori (t. sk. Chromebook, Windows darbstacijas un citas mācību procesā izmantotās ierīces) paredzēti tikai izglītības procesa nodrošināšanai.
2. Skolēni **drīkst izmantot koplietošanas datorus tikai pedagoga uzraudzībā un atbilstoši mācību uzdevumiem.**
3. Pirms darba uzsākšanas skolēnam ir pienākums iepazīties ar koplietošanas datoru lietošanas noteikumiem un tos ievērot.
4. Ja pirms darba uzsākšanas vai darba laikā skolēns pamana bojājumus datorā, tā komplektācijā vai programmatūrā, par to nekavējoties jāinformē pedagogs.
5. Beidzot darbu, skolēnam ir pienākums izrakstīties no sava lietotāja konta vai izslēgt datoru, lai nepieļautu nesankcionētu piekļuvi.
6. **Pedagoga uzraudzībā skolēni novieto ierīces tam paredzētajā vietā, pievienojot tām lādēšanas vadu.**
7. Datorā vai koplietošanas vietnēs drīkst glabāt tikai tādu informāciju, kas nepieciešama mācību procesā.
8. Aizliegts glabāt personiskus failus (fotogrāfijas, mūziku, video ierakstus un citu ar mācību procesu nesaistītu informāciju).
9. Personīgo datu nesēju (USB zibatmiņu u. c.) izmantošana pieļaujama tikai ar pedagoga atļauju.
10. Pēc pedagoga pieprasījuma skolēnam ir pienākums dzēst no datora datnes, kas nav saistītas ar mācību procesu.
11. Skolēnam ir **kategoriski aizliegts**:
 - patvaļīgi pievienot vai atvienot datora sastāvdaļas vai perifērijas ierīces;
 - uzstādīt, dzēst vai mainīt programmatūru un datora konfigurāciju;
 - mainīt programmu iestatījumus;
 - bez atļaujas izmantot, bojāt vai pārvietot citu lietotāju failus;
 - neatļauti kopēt programmnodrošinājumu vai datnes;
 - jebkādā veidā apdraudēt datortehnikas, datortīkla, serveru vai tajos esošās informācijas drošību;
 - mēģināt iegūt citu lietotāju konfidenciālo informāciju;
 - lietot pārtikas produktus vai dzērienus datoru tuvumā;
 - aizsegt ierīču ventilācijas atveres;
 - fiziski bojāt ierīces (sist pa tastatūru, pieskarties monitora ekrānam u. c.).
12. Ja datortehnika tiek bojāta skolēna tīšas rīcības rezultātā, skolēns atbild normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

METODISKS SKAIDROJUMS PEDAGOGIEM par mākslīgā intelekta risinājumu izmantošanu mācību procesā

1. MI loma mācību procesā MI risinājumi ir izmantojami kā atbalsta rīks pedagoga darbā, veicinot mācību materiālu sagatavošanu, ideju ģenerēšanu un skolēnu individuālo atbalstu, taču tie nedrīkst aizstāt pedagoga profesionālo spriedumu vai vērtēšanas procesu. **Galīgais saturs vienmēr ir pedagoga atbildībā un kritiska izvērtējuma rezultāts.**
2. **Atļautie MI izmantošanas piemēri:**
 - mācību materiālu melnrakstu un uzdevumu ideju sagatavošana;
 - tekstu valodas uzlabošana un strukturēšana;
 - diferencētu uzdevumu ideju veidošana.
3. **Aizliegtās darbības:**
 - MI izmantošana skolēnu darbu vērtēšanas automatizācijai bez pedagoga pārvērtēšanas;
 - MI ģenerēta satura izmantošana bez pedagoga kritiskas izvērtēšanas;
 - personas datu vai ierobežotas pieejamības informācijas ievadīšana MI rīkos.
4. Pedagoģis ir atbildīgs par MI izmantošanas atbilstību normatīvajiem aktiem un akadēmiskā godīguma principiem, kā arī par MI izmantošanas skaidrošanu skolēniem.
5. Pedagoģiem ieteicams regulāri sekot aktuālajiem drošības ieteikumiem, vadlīnijām un jaunumiem par mākslīgā intelekta izmantošanu izglītībā, tostarp izmantojot izglītības nozares informācijas resursus (piemēram, <https://skolo.lv/>) un droša interneta jautājumiem veltītas platformas (piemēram, <https://drossinternets.lv/>).

Mākslīgā intelekta (MI) izmantošana skolēniem

Kas ir MI?

MI ir digitāli rīki (piemēram, ChatGPT, tulkošanas vai attēlu veidošanas programmas), kas palīdz radīt tekstus, idejas, attēlus vai analizēt informāciju.

Kad MI drīkst izmantot?

- ja pedagogs to ir atļāvis;
- ideju ģenerēšanai;
- teksta valodas uzlabošanai;
- mācību vielas labākai izpratnei.

Kad MI izmantot nedrīkst:

- kontroldarbos, pārbaudes darbos un ieskaitēs, ja pedagogs to nav atļāvis;
- lai pilnībā aizstātu patstāvīgu darbu;
- ievadot personas datus vai iekšēju skolas informāciju.

Atbildība:

Skolēns ir atbildīgs par savu darbu. MI drīkst būt palīgs, bet ne aizvietotājs. Ja rodas šaubas, vienmēr jājautā pedagogam.

Atceries!!! Godīgums, atbildība un mācīšanās ir svarīgāki par tehnoloģijām.